

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Michał Laskowski

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **D. O. (O.)**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 7 sierpnia 2024 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku

z dnia 6 lutego 2024 r., sygn. akt X K 938/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu Gdańsk – Południe w Gdańsku do ponownego
rozpoznania.**

Małgorzata Gierszon Jacek Błaszczyk Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 6 lutego 2024 r., sygn. akt X K 938/23, Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku, po rozpoznaniu sprawy **D. O. (O.)**,

skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Tczewie z dnia 10 listopada 2022 r., sygn. akt II K 696/22, za popełnienie w okresie od 18 września 2020 r. do 24 września 2020 r. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby, którą następnie zarządzono do wykonania;
2. Sądu Rejonowego w Tczewie z dnia 22 listopada 2022 r., sygn. akt II K 768/22, za popełnienie w okresie od 13 do 14 czerwca 2022 r. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., na karę 1 roku pozbawienia wolności;
3. Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 29 grudnia 2022 r., sygn. akt X K 1327/22, za popełnienie w dniu 15 lipca 2021 r. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu kontrolowanej, nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie;
4. Sądu Rejonowego w Tczewie z dnia 6 lutego 2023 r., sygn. akt II K 843/22, za popełnienie w okresie od 18 czerwca 2022 r. do 4 lipca 2022 r. trzech przestępstw z art. 284 § 2 k.k., art. 278 § 1 k.k. i art. 244 k.k., na kary pozbawienia wolności w wymiarze, odpowiednio: 8 miesięcy i dwóch po 6 miesięcy, a następnie w ich miejsce wymierzono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności;
5. Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 26 maja 2023 r., sygn. akt II K 1482/22, za popełnienie w dniu 30 grudnia 2021 r. przestępstwa z art. 284 § 1 k.k., na karę 1 roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 24 godzin miesięcznie

orzekł:

1. na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. połączył kary pozbawienia wolności z karami ograniczenia wolności wymierzonymi wyrokami o sygn. akt: II K 696/22, II K 768/22, X K 1327/22, II K 843/22 i II K 1482/22 i w ich miejsce orzekł karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w pozostałym zakresie;

Wyrok łączny nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 14 lutego 2024 roku.

Kasację od tego orzeczenia - na korzyść D. O. - wniósł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszenie przepisów prawa procesowego i materialnego, to jest art. 366 § 1 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. i art. 572 k.p.k. oraz art. 85 § 1 k.k., polegające na oparciu orzeczenia na niepełnym materiale dowodowym i niewyjaśnieniu wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących przebiegu postępowań wykonawczych w zakresie wykonania kar: 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej przez Sąd Rejonowy w Tczewie, w punkcie II wyroku z dnia 6 lutego 2023 r. (sygn. akt II K 843/22) oraz 1 roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności, orzeczonej przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku, wyrokiem z dnia 26 maja 2023 r. (sygn. akt IIK 1482/22) i objęcie ich węzłem kary łącznej 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności - w sytuacji, gdy wymienione kary nie istniały już w obrocie prawnym, z uwagi na ich zamianę, na podstawie art. 2a k.w. na kary, odpowiednio: 30 dni aresztu (postanowieniem z dnia 1 października 2023 r., prawomocnym od dnia 26 października 2023 r.) i 1 miesiąca ograniczenia wolności (postanowieniem z dnia 2 października 2023 r., prawomocnym od dnia 1 listopada 2023 r.), co uniemożliwiało ich połączenie z innymi karami: pozbawienia i ograniczenia wolności i winno skutkować umorzeniem, w tym zakresie, postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Południe w Gdańsku, w pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniesiona na korzyść skazanego kasacja jest oczywiście zasadna w związku z czym możliwe było jej uwzględnienie na posiedzeniu w oparciu o przepis art. 535 § 5 k.p.k.

Postępowanie w przedmiocie wydania wobec skazanego D. O. wyroku łącznego, zostało zainicjowane pismem jego obrońcy z dnia 13 czerwca 2023 r., adresowanym do Sądu Rejonowego w Tczewie, w którym wymieniony wnosił o

połączenie kar pozbawienia wolności wymierzonych jego mandantowi za popełnienie przestępstw przypisanych trzema wyrokami tego Sądu, wydanymi w sprawach o sygn. akt: II K 696/22, II K 768/22 i II K 843/22 oraz kar grzywny orzeczonych za wykroczenia, z wyroków: Sądu Rejonowego w Złotowie, sygn. akt II W 20/22 i Sądu Rejonowego w Tczewie, sygn. akt II W 564/22 (k. 4-5).

Postanowieniem z dnia 12 września 2023 r., sygn. akt II K 500/23 ww. Sąd uznał się za niewłaściwy do rozpoznania sprawy i przekazał ją do Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku wraz z wcześniej nadesłanymi i zwracanymi aktami tej jednostki, o sygn. X K 1327/22 (k. 55 i 59).

W toku postępowania o wydanie wyroku łącznego uzyskano dane o karalności D. O. , opinię o skazanym z dnia 13 lipca 2023 r., sporządzoną przez funkcjonariusza Aresztu Śledczego w S., wywiad kuratorski oraz odpisy wyroków wraz z postanowieniem dotyczącym postępowania wykonawczego, w sprawie o sygn. akt II K 696/22. Z materiałów sprawy nie wynika, żeby Sąd meriti zapoznał się z jakimikolwiek aktami spraw jednostkowych, z których kary były przedmiotem analizy Sądu, pod kątem możliwości utworzenia węzła kary łącznej.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku, opierając się na niepełnym materiale dowodowym, błędnie przyjął, że wobec skazanego nadal funkcjonują w obrocie prawnym w powyższych przypadkach, odpowiednio kary: 6 miesięcy pozbawienia wolności (w pkt. II wyroku o sygn. akt II K 843/22) oraz 1 roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności (w wyroku o sygn. akt II K 1482/22), co znalazło odzwierciedlenie w komparycji wyroku łącznego, z rażącą obrazą art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. Następnie Sąd połączył te kary, z innymi karami podlegającymi łączeniu, a mianowicie pozbawienia i ograniczenia wolności (z wyroków o sygn. akt: II K 696/22 - karą 4 miesięcy pozbawienia wolności, II K 768/22 - karą 1 roku pozbawienia wolności, X K 1327/22 - karą 8 miesięcy ograniczenia wolności i II K 843/22 - karami: 8 i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a w ich miejsce, przy zastosowaniu art. 87 § 1 k.k., orzekł karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Utworzona kara łączna jest wadliwa, gdyż obejmuje kary nieistniejące w obrocie prawnym, co stanowi rażącą obrazę art. 85 § 1 k.k., który to przepis przewiduje łączenie kar wymierzonych sprawcy, a więc istniejących w dniu wyrokowania. Natomiast kary zamienione w wyniku przeprowadzenia ich

kontrawencjonalizacji, na podstawie art. 2a k.w., nie podlegały łączeniu z karami wymierzonymi na podstawie przepisów Kodeksu karnego i w tym zakresie postępowanie winno być umorzone, a brak takiego rozstrzygnięcia stanowi rażącą obrazę art. 572 k.p.k. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu, w przypadku braku warunków do wydania wyroku łącznego, Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, czego Sąd nie uczynił w niniejszej sprawie, we wskazanym zakresie.

Jak słusznie dostrzega Prokurator Generalny zgodnie z art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., na Przewodniczącym rozprawy w sądzie meriti ciąży obowiązek takiego kierowania jej przebiegiem, aby wyjaśnione zostały wszystkie istotne okoliczności sprawy. Niewątpliwie, na gruncie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, do tych istotnych okoliczności należy zbadanie całej sytuacji prawnej skazanego ukształtowanej wyrokami, którymi został on prawomocnie skazany na kary podlegające - w trakcie prawnej analizy - połączeniu.

Tymczasem, procedując w sprawie o sygn. akt X K 938/23, Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku nie zapoznał się z aktami głównymi i wykonawczymi pięciu spraw wskazanych w komparycji wyroku łącznego (brak w tej materii, jakichkolwiek informacji w aktach postępowania), a rozstrzygnięcie oparł o załączone do postępowania odpisy wydanych w tych sprawach wyroków, co stanowiło rażącą obrazę art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. Konsekwencją powyższego uchybienia było nieuwzględnienie istotnych zmian dotyczących wykonania wyroków: Sądu Rejonowego w Tczewie, sygn. akt II K 843/22 i Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku, sygn. akt II K 1482/22. Stosowne zmiany nie wynikały z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym danych o karalności. W pierwszym z wymienionych postępowań Sąd Rejonowy w Tczewie, postanowieniem z dnia 1 października 2023 r., sygn. akt VI Wp 47/23, wydanym na podstawie art. 2a § 1 k.w., w punkcie 2 zmienił wymierzoną D. O. w pkt. II wyroku tego Sądu (o sygn. akt II K 843/22) karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, na karę 30 dni aresztu. Postanowienie uprawomocniło się dnia 26 października 2023 r. Natomiast w drugiej sprawie (II K 1482/22), Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku, postanowieniem z dnia 2 października 2023 r., wydanym w oparciu o art. 2a § 2 k.w., zmienił karę 1 roku i 2 miesięcy ograniczenia wolności, na karę 1 miesiąca ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej

pracy na cele społeczne, w wymiarze 24 godzin w miesiącu. Postanowienie uprawomocniło się w dniu 1 listopada 2023 r. (k. 98 i 99).

Zarządzeniem z dnia 28 lutego 2024 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku wycofał z wykonania wyrok łączny o sygn. akt X K 938/23 oraz wycofał, w tym zakresie, kartę rejestracyjną z KRK (k. 100).

Stwierdzone i opisane powyżej uchybienia miały charakter rażącego naruszenia prawa procesowego i materialnego oraz w sposób istotny, niekorzystny dla skazanego, wpłynęły na treść wyroku łącznego, co determinowało uwzględnieniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia i wydania wyroku kasatoryjnego.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku powinien wydać wobec D. O. rozstrzygnięcie wolne od wad i odpowiadające obowiązującemu stanowi prawnemu.

[J.J.]

[ms]

Małgorzata Gierszon

Jacek Błaszczyk

Michał Laskowski